

**LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ**

IŠVADA

**DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO
„DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS LIGOS IR MOTINYSTĖS SOCIALINIO DRAUDIMO
ĮSTATYMO NR. IX-110 5, 22, 23 IR 24 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO
PROJEKTO NR. XIIP-1878“ PROJEKTO
(toliau - Projektas)
(TAP-18-849; TAIS NR. 18-5374(2))**

Nr.NV-1482

Vilnius

Įvertinę Projekto, kuriuo teikiama Vyriausybės išvada dėl Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatymo Nr. IX-110 5, 22, 23 ir 24 straipsnių pakeitimo įstatymo projekto Nr. XIIP-1878 (toliau – Įstatymo projektas), atitiktį įstatymams, Vyriausybės nutarimams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Atkreipiame dėmesį į tai, kad pagal šiuo metu galiojančią teisinį reguliavimą atsižvelgiant į ypatingą ankstyvojo amžiaus vaikų apsaugos ir priežiūros poreikį, Lietuvos Respublikos ligos ir motinystės socialinio draudimo įstatyme yra nustatytas reguliavimas, pagal kurį sudarytos sąlygos už vaiką iki 2 metų amžiaus gauti vaiko priežiūros išmoką, mokamą iš socialinio draudimo lėšų vaiko priežiūros atostogų metu, *vienam iš vaiko tėvų ir įtėvių*. Skatinant įvaikinimą, pagal Išmokų vaikams įstatymą vienam iš vaiko įtėvių (kai įvaikinamas vyresnis nei 2 metų vaikas) 24 mėnesius iš valstybės biudžeto kas mėnesį yra mokama 8 bazinių socialinių išmokų dydžio išmoka įvaikinus vaiką. Tuo atveju, kai išmoka mokama įsivaikinus vyresnį nei 2 metų amžiaus vaiką, šios išmokos mokėjimas nepriklauso nuo to, ar įvaikintojas dalyvauja valstybinio socialinio draudimo sistemoje (išmoką įsivaikinus vaiką gali gauti visi įsivaikinę asmenys, nepriklausomai nuo to, ar dirba ar ne, ar jie buvo mokėję (moka) valstybinio socialinio draudimo įmokas).

Pažymime, kad Įstatymo projektu siūlomos teisinio reguliavimo priemonės iš esmės keičia finansinės paramos įsivaikinus vaiką sistemą. Asmenims, auginantiems savo biologinius vaikus ir įsivaikinusiems vaikus, nustatomos skirtingos vaiko priežiūros atostogų suteikimo sąlygos, nors pagal Lietuvos Respublikos civilinio kodekso nuostatas įvaikinus vaiką, įvaikintojų teisinė padėtis tampa tapati biologinių vaiko tėvų teisei padėčiai iki vaiko įvaikinimo. Įstatymo projektu siūlomas reguliavimas asmenims, dalyvaujantiems valstybinio socialinio draudimo sistemoje, atsitikus draudimui įvykiui, sukelia skirtingas teises pasekmes, tokiu būdu sudarant teisinį pagrindą galimam asmenų lygiateisiškumo principo pažeidimui. Todėl pritariame Teisingumo ministerijos 2018-05-07 išvadoje dėl Projekto pateiktoms pastaboms bei siūlymui įvertinti finansavimo šaltinio keitimo tikslumą.

Atsižvelgiant į tai, kad Vyriausybės išvada turėtų būti formuluojama, įvertinus Įstatymo projektu siekiamus tikslus, teisinio reguliavimo priemones ir galimas Įstatymo projekto priėmimo pasekmes, manome, kad būtų tikslinga Vyriausybės poziciją projekte formuluoti pakartotinai įvertinus Įstatymo projektu siūlomą diferencijuotą teisinį reguliavimą, taikytiną įtėvių grupei, kurie gautų iš valstybinio socialinio draudimo lėšų mokamą vaiko priežiūros išmoką neatsižvelgiant į

vaiko amžių, nesuteikiant galimybės analogiška teise pasinaudoti biologiniams tėvams ar vaiko seneliams, kurie dėl tam tikrų priežasčių nepasinaudojo šia teise iki vaikai sukaks 2 metai.

2. Pastebėtina ir tai, kad teikiant išvadą turėtų būti įvertintas Įstatymo projekte siūlomų teisinių reguliavimo priemonių tarpusavio santykis su Išmokų vaikams įstatyme nustatytais išmokos įvaikinus vaiką skyrimo, mokėjimo ir nutraukimo sąlygomis (pavyzdžiui, vaiko priežiūros išmokos ir išmokos įsivaikinus vaiką skirtumo mokėjimas, išmokos įsivaikinus vaiką nemokėjimas įsivaikinus sutuoktinio (sugyventinio) vaiką ir kita). Esant poreikiui, šis aspektas galėtų būti aptartas Projekte.

3. Projekto lydimoje medžiagoje pateikta informacija (Projekto teikime nurodoma, jog papildomos lėšos priimtam įstatymui įgyvendinti galėtų būti numatytos rengiant Lietuvos Respublikos valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto 2019 metų rodiklių patvirtinimo įstatymo projektą) dėl valstybinio socialinio draudimo fondo biudžeto finansinių įsipareigojimų didinimo nesuteikia pakankamai informacijos kaip praktiškai būtų kompensuojamas papildomų lėšų, kurių reikia Įstatymo projektui įgyvendinti, poreikis, ar Įstatymo projekto nuostatos, kurioms Projekte siūloma pritarti, nesudaro pagrindo didinti valstybinio socialinio draudimo įmokų tarifą motinystės socialiniam draudimui. Be to, siūlytina įvertinti, ar šis reikalingų lėšų būtinumo aspektas bei skyrimo galimybės neturėtų būti aptartos ir Projekte.

Teisės grupės patarėja

Tatjana Knyzienė

Teisės grupės vyresnioji patarėja

Daiva Gubistienė